

ร่าง

พระราชบัญญัติแร่

พ.ศ. ....

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ..... พ.ศ. ...
เป็นปีที่ .. ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยแร่

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙
- (๒) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐
- (๓) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๔) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐
- (๕) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖
- (๖) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๗) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๘) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.

๒๕๒๘

- (๙) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๑๐) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

บรรดาบทบัญญัติ กฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“แร่” หมายความว่า ธัญชาติแร่ที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับ ลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อย ไม่ว่าจะต้องถลุงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และ หมายความว่ารวมตลอดถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะ และตะกั่วที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทราย ซึ่งกฎกระทรวงกำหนด เป็นดินหรือทราย เพื่ออุตสาหกรรม

“น้ำเกลือใต้ดิน” หมายความว่า น้ำเกลือที่มีอยู่ใต้ดินตามธรรมชาติและมีความเข้มข้น ของเกลือในปริมาณมากกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

“การบริหารจัดการแร่” หมายความว่า การจัดการทรัพยากรแร่ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ และการประกอบกิจการแร่และการประกอบธุรกิจแร่

“การประกอบกิจการแร่” หมายความว่า การสำรวจแร่ การทำเหมือง และการทำเหมือง ใต้ดิน

“การประกอบธุรกิจแร่” หมายความว่า การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม การซื้อแร่ การขายแร่ การขนแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การนำเข้าแร่ในราชอาณาจักร และการส่งแร่ออก นอกราชอาณาจักร

“การสำรวจแร่” หมายความว่า การกระทำด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี เพื่อให้รู้ว่าในพื้นที่มีแร่หรือไม่เพียงใด

“ทำเหมือง” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ ด้วยวิธีการอย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายวิธี แต่ไม่รวมถึงการขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ทำเหมืองใต้ดิน” หมายความว่า การทำเหมืองด้วยวิธีการเจาะเป็นปล่อง หรืออุโมงค์ลึก ลงไปใต้ผิวดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ใต้ผิวดิน แต่ไม่รวมถึงการทำเหมืองใต้ดินเชิงบริเวณภูเขา

“หินแข็ง” หมายความว่า หินที่มีลักษณะ คุณสมบัติ และความแข็งตามที่กำหนดใน ประกาศกระทรวง

“บริเวณภูเขา” หมายความว่า ภูเขาและพื้นที่โดยรอบที่มีความลาดชันตามที่กำหนดใน ประกาศกระทรวง

“ขุดหาแร่รายย่อย” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ ได้มาซึ่งแร่ โดยวิธีการใช้แรงคน หรือใช้เครื่องจักร ตามประเภท ชนิด ขนาด และลักษณะที่กำหนดใน กฎกระทรวง

“ร้อนแร่” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ โดยวิธีการใช้แรงงานคน หรือใช้เครื่องจักร ตามประเภท ชนิด ขนาด และลักษณะที่กำหนดใน กฎกระทรวง

“แต่งแร่” หมายความว่า การกระทำใดๆ เพื่อให้แร่สะอาดหรือเพื่อให้แร่ที่ปนกันอยู่ ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกันหรือเป็นโลหะ หรือเพื่อลดขนาดของแร่ หรือเพื่อคัดขนาดของแร่ ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี

“โลหกรรม” หมายความว่า การทำให้โลหะหรือสารประกอบของโลหะบริสุทธิ์ด้วยวิธีการ ถลุง หรือด้วยวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูป ชนิดต่างๆ โดยวิธีหลอม หล่อ รีด หรือวิธีอื่นใด

“ซื้อแร่” หมายความว่า การรับโอนแร่ด้วยประการใดจากบุคคลอื่น นอกจากการตกทอด ทางมรดก

“ขายแร่” หมายความว่า การโอนแร่ด้วยประการใดไปยังบุคคลอื่น

“ครอบครองแร่” หมายความว่า การมีไว้ การยึดถือ หรือการรับไว้ด้วยประการใดซึ่งแร่ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น และไม่ว่าจะเป็นการมีไว้เพื่อขาย เพื่อขนส่ง เพื่อใช้ เพื่อเก็บไว้ หรือเพื่อประการอื่น ใด และรวมถึงการทิ้งอยู่หรือปรากฏอยู่ในบริเวณที่อยู่ในความครอบครองด้วย

“เขตควบคุมแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ซึ่งรัฐมนตรีประกาศเป็นเขตควบคุมแร่

“เขตเหมืองแร่” หมายความว่า พื้นที่ที่กำหนดในประทานบัตร

“อาชญาบัตรสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

“อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจ แร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

“อาชญาบัตรพิเศษ” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายใน เขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น โดยมีผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ

“ประทานบัตร” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อทำเหมืองในเขตที่กำหนดใน หนังสือสำคัญนั้น

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้

“ที่ว่าง” หมายความว่า ที่ซึ่งยังมีได้มีบุคคลใดมีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองตาม ประมวลกฎหมายที่ดิน และมีใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินอันราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมีใช้ที่ดิน ในเขตที่มีการคุ้มครองหรือสงวนไว้ตามกฎหมาย

“มูลดินทราย” หมายความว่า เปลือกดิน ทราย กรวด หรือหินที่เกิดจากการทำ เหมือง

“ตะกรัน” หมายความว่า สารประกอบหรือสารพลอยได้อื่นใดที่เกิดจากการแต่งแร่หรือ การประกอบโลหกรรม

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

“กองทุนจังหวัด” หมายความว่า กองทุนจังหวัดเพื่อศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการ

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล

(๓) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๔) นายกเมืองพัทยา สำหรับเขตเมืองพัทยา

(๕) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แต่ไม่รวมถึงนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด

“เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่” หมายความว่า อธิบดี และเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่และเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญา ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ผู้ออกประทานบัตร” หมายความว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้ออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ อธิบดีผู้ออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และรัฐมนตรีผู้ออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๓

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๗๗ และมาตรา ๗๘

รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต้องไม่เกินอัตราตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้
บังคับได้

หมวด ๑ คณะกรรมการแร่

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็น
ประธาน อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน
อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช อธิบดีกรมชลประทาน เลขาธิการ
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม เลขาธิการสภาการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสภาองค์กร
ชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ

ผู้อำนวยการสำนักเหมืองแร่และสัมปทาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือ
ผู้ซึ่งอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้ซึ่งอธิบดี
กรมทรัพยากรธรณีมอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ผลงานหรือ
ประสบการณ์ด้านการเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต
การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน การกำหนดหลักเกณฑ์การให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ และการ
กำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับประทานบัตร

(๒) เสนอแนะและจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการแร่แห่งชาติต่อรัฐมนตรี

(๓) เสนอแนะรัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประกาศเขตการ
สำรวจ การทดลอง การศึกษาหรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ตามมาตรา ๗๙ หรือเสนอแนะรัฐมนตรีให้ยกเลิก
ประกาศดังกล่าว

(๔) เสนอแนะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กำหนด
พื้นที่ใดเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวนหวงห้ามหรือใช้ประโยชน์
อย่างอื่นในพื้นที่นั้นตามมาตรา ๘๐

(๕) เสนอแนะรัฐมนตรีประกาศให้มีการประมูลเขตแหล่งแร่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งตาม
มาตรา ๘๑

(๖) เสนอแนะรัฐมนตรีให้ประกาศเขตประกอบการเหมืองแร่ตามมาตรา ๘๒ หรือ
เสนอแนะรัฐมนตรีให้ยกเลิกเขตดังกล่าว

นี้

(๗) ดำเนินการเรื่องใดๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมายหรือตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

มาตรา ๘ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาองค์กรชุมชนคัดเลือกผู้แทนในส่วนของตนเพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา ๖

รายละเอียด หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการคัดเลือกผู้แทนแต่ละส่วนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

มาตรา ๙ ให้กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการผู้แทนสภาองค์กรชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๘ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการผู้แทนสภาองค์กรชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๘ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙ กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรรมการผู้แทนสภาองค์กรชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๘ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อรัฐมนตรี และให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันยื่นหนังสือลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการผู้แทนสภาองค์กรชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๘ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เริ่มดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้แทนตามมาตรา ๘ และแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการในวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสามารถดำเนินการไปพลางก่อนได้โดยถือว่าคณะกรรมการมีองค์ประกอบเท่ากับจำนวนกรรมการที่เหลือ

มาตรา ๑๒ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าไม่มีประธานกรรมการหรือประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเพื่อเสนอรายงานต่อคณะกรรมการหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายได้ ทั้งนี้ วิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจสั่งหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

หมวด ๒

บททั่วไป

มาตรา ๑๕ การบริหารจัดการแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เป็นการกระทำของส่วนราชการที่มีภารกิจตามกฎหมายในการบริหารจัดการแร่ การสำรวจ การทดลอง การศึกษา การวิเคราะห์ และการวิจัยเกี่ยวกับแร่

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีการแบ่งปันการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

ระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย

มาตรา ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้ผู้ประกอบการข้างต้นประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภทต้องปฏิบัติตามในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอและการต่ออายุ อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร และใบอนุญาต

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่ตั้งของการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่

(๓) กำหนดลักษณะ ประเภทหรือชนิดของเครื่องจักร เครื่องอุปกรณ์หรือสิ่งที่ต้องนำมาใช้หรือไม่ให้นำมาใช้ในการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่

(๔) กำหนดให้มีจำนวนคนงาน เวลาทำการ และคนงานซึ่งมีความรู้เฉพาะตามประเภทของการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ กรรมวิธีการผลิตและการจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใด เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนที่อาจเกิดแก่บุคคล ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย การร่อนแร่ และบริเวณใกล้เคียง

(๖) กำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย น้ำขุ่นข้นและมูลดินทราย มลพิษหรือสิ่งอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่

(๗) กำหนดการจัดให้มีเอกสารที่จำเป็นประจำสถานที่ในการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่

(๘) กำหนดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่ที่ผู้ประกอบการดังกล่าวต้องแจ้งให้ทราบเป็นครั้งคราวหรือตามระยะเวลาที่กำหนด

(๙) กำหนดหลักเกณฑ์ หรือวิธีการอื่นใดในการประกอบกิจการแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อย และการร่อนแร่ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินงาน เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้มีกรายกเว้นการประกอบกิจการบางประเภท ชนิด หรือขนาดในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งจากการที่ต้องปฏิบัติตามเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ และกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิคหรือเป็นเรื่องที่ต้องเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามสภาพสังคม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาก็ได้

มาตรา ๑๗ ในเขตอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เขตอาชญาบัตรพิเศษ หรือเขตเหมืองแร่ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ หรือผู้ถือประทานบัตร เข้าไปยึดถือ ครอบครอง ทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพพื้นที่หรือทรัพยากรในเขตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีสิทธิทำเช่นนั้นได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

การฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง นอกจากเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นแล้ว ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้ถือประทานบัตรด้วยแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ ในการสำรวจแร่หรือทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือมีแร่พิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษาในทางธรณีวิทยา นอกจากจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับการเก็บได้ซึ่งวัตถุนั้นแล้ว ผู้ถืออาชญาบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยพลัน

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่จะต้องมีการตรวจสอบผู้ประกอบการแร่ หรือผู้ประกอบการธุรกิจแร่ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ อาจมีการกำหนดให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๓

การสำรวจแร่

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ

มาตรา ๒๑ อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษ ให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถืออาชญาบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถืออาชญาบัตรด้วย

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษทับเขตเนื้อที่ซึ่งมีผู้ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรอยู่แล้ว เว้นแต่ได้กันเขตเนื้อที่ซึ่งมีผู้ถืออาชญาบัตรดังกล่าวหรือผู้ถือประทานบัตรออกไป

ส่วนที่ ๒ อาชญาบัตรสำรวจแร่

มาตรา ๒๓ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ซึ่งเขตสำรวจแร่นั้นตั้งอยู่

การที่มีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ไว้แล้ว หรือได้มีการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ไว้แล้วย่อมไม่ตัดสิทธิบุคคลอื่นในการยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่เดียวกัน และอาจมีการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่เดียวกันอีกได้

มาตรา ๒๔ เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ และอาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรด้วยก็ได้

อาชญาบัตรสำรวจแร่มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก

ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร

ให้รัฐมนตรีออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ รวมถึงระบุเหตุที่อาจออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้ไม่ได้ และระยะเวลาในการพิจารณาออกอาชญาบัตรสำรวจแร่

ส่วนที่ ๓ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา ๒๕ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

คำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แต่ละคำขอจะขอได้ไม่เกินสองพันห้าร้อยไร่ หากเป็นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในทะเลจะขอได้ไม่เกินห้าแสนไร่สำหรับแต่ละบุคคล

มาตรา ๒๖ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล พืช สัตว์ และทรัพย์สิน อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก็ได้

ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มีอายุไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออก และต่ออายุได้อีกคราวละไม่เกินหนึ่งปี แต่อายุอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่รวมแล้วไม่เกินสามปี

เมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แล้ว ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สามารถดำเนินการสำรวจแร่ต่อไปจนกว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีคำสั่งไม่ต่ออายุอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

ให้รัฐมนตรีออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในพิจารณาการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ รวมถึงระบุเหตุที่อาจออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ให้ไม่ได้ การต่ออายุอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และระยะเวลาในการพิจารณาออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่และการต่ออายุอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา ๒๗ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๘๑ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หลายรายในพื้นที่เดียวกันหรือทับซ้อนกัน ให้พิจารณาคำขอของผู้ยื่นคำขอตามลำดับก่อนหลัง เมื่อไม่ได้ขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แก่ผู้ยื่นคำขอในลำดับแรก ให้พิจารณาการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แก่ผู้ยื่นคำขอในลำดับถัดไป

มาตรา ๒๘ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องลงมือสำรวจแร่ภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไป ในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ตามแบบที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดนั้น และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปภายหลังนั้นภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ

อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ได้ เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา ๒๙ ให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรเมื่อ

- (๑) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตาย
- (๒) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ซึ่งเป็นนิติบุคคลสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (๓) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๕) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขอคืนพื้นที่ที่ไม่ประสงค์จะสำรวจ
- (๖) อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ตาม

มาตรา ๒๘ และบทบัญญัติอื่นในพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น

ส่วนที่ ๔

อาชญาบัตรพิเศษ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงาน
อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องกำหนดข้อผูกพันสำหรับการสำรวจโดยระบุจำนวนเงิน
ที่จะใช้จ่ายเพื่อการสำรวจสำหรับแต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และต้องเสนอผลประโยชน์
พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการ และให้ผลประโยชน์พิเศษดังกล่าวมีผลผูกพันผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต่อไปเมื่อผู้ถือ
อาชญาบัตรพิเศษนั้นได้รับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่ตนได้รับอาชญาบัตรพิเศษ
นั้น

การกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนด
สัดส่วนของผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ตาม
คำขออาชญาบัตรพิเศษด้วย

คำขออาชญาบัตรพิเศษแต่ละคำขอให้ขอได้ไม่เกินเนื้อที่ที่สามารถดำเนินการสำรวจจน
แล้วเสร็จครบถ้วนได้ภายในห้าปีตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ
หนึ่งหมื่นไร่ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรพิเศษในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละห้าแสนไร่

มาตรา ๓๑ รัฐมนตรีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษ และอาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่
เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล พืช สัตว์ และทรัพย์สิน
ไว้ในอาชญาบัตรพิเศษด้วยก็ได้

อาชญาบัตรพิเศษมีอายุห้าปีนับแต่วันออก

ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อผูกพันสำหรับการสำรวจของแต่ละ
ปีที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ

ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อผูกพันตามวรรคสามของแต่ละปี
แล้ว ผลการสำรวจในปีที่ผ่านมาบ่งชี้ว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขออาชญาบัตร
พิเศษมีไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ที่จะเปิดการทำเหมืองได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ
อาจขอคืนอาชญาบัตรพิเศษหรือขอคืนพื้นที่บางส่วนก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่
ประจำท้องที่ และให้อาชญาบัตรพิเศษนั้นสิ้นอายุ หรือการคืนพื้นที่บางส่วนนั้นมีผลนับแต่วันที่ยื่นคำขอ
และให้มีผลสิ้นข้อผูกพันสำหรับปีที่เหลืออยู่หรือข้อผูกพันสำหรับพื้นที่ส่วนที่คืน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๒ ให้รัฐมนตรีออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในพิจารณาการออกอาชญา
บัตรพิเศษ กรณีที่อาจออกอาชญาบัตรพิเศษให้ไม่ได้ ระยะเวลาในการพิจารณาออกอาชญาบัตรพิเศษ
เงื่อนไขและข้อผูกพันการสำรวจ การรายงานผลการสำรวจ กำหนดเวลาสำหรับแต่ละขั้นตอนการสำรวจ
การสิ้นสุดการสำรวจ จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในการสำรวจ การคำนวณค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไขและข้อผูกพัน

และสิทธิของผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษในการหักปริมาณเงินที่ได้จ่ายเกินข้อผูกพันในรอบปีก่อนออกจากข้อผูกพันในปีถัดไป

มาตรา ๓๓ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๘๑ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษหลายรายในพื้นที่เดียวกันหรือทับซ้อนกัน ให้พิจารณาคำขอของผู้ยื่นคำขอตามลำดับก่อนหลัง เมื่อไม่ได้ขออาชญาบัตรพิเศษแก่ผู้ยื่นคำขอในลำดับแรก ให้พิจารณาการออกอาชญาบัตรพิเศษแก่ผู้ยื่นคำขอในลำดับถัดไป

มาตรา ๓๔ ให้อาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรเมื่อ

- (๑) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตาย
- (๒) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษซึ่งเป็นนิติบุคคลสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (๓) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๕) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษขอคืนพื้นที่ตามมาตรา ๓๑
- (๖) รัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรพิเศษเมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อผูกพันในมาตรา ๓๑ นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น
- (๗) รัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรพิเศษเมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษไม่ลงมือสำรวจแร่หรือไม่รายงานการสำรวจแร่ภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๓๒ นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น

หมวด ๔

การทำเหมือง

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใดไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตร

ประทานบัตรให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประทานบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถือประทานบัตรด้วย

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหาย การป้องกันอันตราย ตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดจากการทำเหมือง และเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการควบคุมกำกับดูแล ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออก
กฎกระทรวงแบ่งการทำเหมืองเป็นสามประเภทดังนี้

(๑) การทำเหมืองประเภทที่ ๑ ได้แก่การทำเหมืองที่ต้องได้รับประทานบัตรซึ่งออกโดย
เจ้าพนักงานท้องถิ่น

(๒) การทำเหมืองประเภทที่ ๒ ได้แก่การทำเหมืองที่ต้องได้รับประทานบัตรซึ่งออกโดย
อธิบดี

(๓) การทำเหมืองประเภทที่ ๓ ได้แก่การทำเหมืองที่ต้องได้รับประทานบัตรซึ่งออกโดย
รัฐมนตรี

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดให้การทำเหมืองใดเป็นการทำเหมืองประเภทที่ ๑ การ
ทำเหมืองประเภทที่ ๒ และการทำเหมืองประเภทที่ ๓ นั้น ให้คำนึงถึงชนิดแร่ ปริมาณแร่ มูลค่าแร่ อัตรา
การผลิต วิธีการทำเหมือง ผลกระทบที่อาจเกิดต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม และขนาดพื้นที่ทำเหมือง

ส่วนที่ ๒

การขอประทานบัตร

มาตรา ๓๗ ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ให้ยื่นคำขอต่อ
เจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตพื้นที่การทำเหมืองตั้งอยู่

ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือการทำเหมืองประเภทที่
๓ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น

ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องส่งเอกสารหรือหลักฐานดังต่อไปนี้พร้อมคำขอ

(๑) หลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองอยู่ในเขต
คำขอตตามระเบียบของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

(๒) ข้อเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐในกรณีได้รับประทานบัตรตามประกาศของ
รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

(๓) ถ้าเขตพื้นที่ซึ่งขอประทานบัตรมีใช้ที่ว่างทั้งหมด ต้องแสดงหลักฐานว่าผู้ขอจะมี
สิทธิทำเหมืองในเขตนั้นได้

ประกาศหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสาม (๒) ต้องกำหนด
สัดส่วนของผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำ
เหมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย

มาตรา ๓๘ การขอประทานบัตรจะขอได้เขตหนึ่งไม่เกินคำขอละหกร้อยยี่สิบห้าไร่

การขอประทานบัตรในเขตอาชญาบัตรพิเศษจะขอได้ไม่เกินคำขอละสองพันห้าร้อยไร่

การขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจะขอได้ไม่เกินคำขอละหนึ่งหมื่นไร่

การขอประทานบัตรในทะเลจะขอได้ไม่เกินคำขอละห้าหมื่นไร่

เพื่อประโยชน์แห่งรัฐ ผู้ออกประทานบัตรโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีจะกำหนดเขตเหมืองแร่ให้แก่ผู้ขอประทานบัตรสำหรับทำเหมืองเกินที่กำหนดในวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ก็ได้

การกำหนดเขตเหมืองแร่ใต้ดินตามวรรคสาม และการกำหนดเขตเหมืองแร่ในทะเลตามวรรคสี่ และวรรคห้าต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าการขอประทานบัตรนั้นเป็นผลจากการสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรพิเศษซึ่งผู้ขอประทานบัตรได้สำรวจตามเงื่อนไขของอาชญาบัตรพิเศษดังกล่าวจนพบแหล่งแร่ภายในพื้นที่ที่สำรวจแร่ ผู้ออกประทานบัตรต้องกำหนดเขตเหมืองแร่ตามแหล่งแร่ และจำนวนพื้นที่ตามที่ผู้ขอระบุไว้ในคำขอประทานบัตร

(๒) ถ้าการขอประทานบัตรนั้นเป็นกรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ผู้ออกประทานบัตรกำหนดเขตเหมืองแร่ตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๙ ในเขตเนื้อที่ซึ่งได้มีผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษผู้อื่นจะยื่นคำขอประทานบัตรมิได้ เว้นแต่ผู้นั้นเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ส่วนที่ ๓

การออกประทานบัตร

มาตรา ๔๐ เมื่อได้รับคำขอประทานบัตรแล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แล้วแต่กรณี จะได้กำหนดพื้นที่ประทานบัตรเป็นเขตเหมืองแร่โดยวิธีการรังวัดหรือวิธีการอื่นใดตามมาตรา ๔๔

เมื่อได้กำหนดเขตเหมืองแร่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แล้วแต่กรณี ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ยื่นคำขอโดยปิดประกาศเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แล้วแต่กรณีปฏิบัติหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งขอประทานบัตร และที่เขตเหมืองแร่แห่งหนึ่งฉบับ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสโต้แย้ง คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แล้วแต่กรณี เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ปิดประกาศให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แล้วแต่กรณีดำเนินการสำหรับคำขอนั้นต่อไป

ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการโต้แย้ง การคัดค้าน และการรับฟังความคิดเห็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวง

มาตรา ๔๑ ให้ผู้ออกประทานบัตรพิจารณาออกประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยของประชาชน พืช สัตว์ และสิ่งของ ผู้ออกประทานบัตร อาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในประทานบัตรด้วยก็ได้

มาตรา ๔๒ ประทานบัตรมีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันออก

ในกรณีที่ประทานบัตรใดได้กำหนดอายุไว้ต่ำกว่ายี่สิบห้าปี เมื่อผู้ถือประทานบัตรยื่นคำ ขอต้ออายุก่อนครบกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงาน อุตสาหกรรมประจำท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ผู้ออกประทานบัตรจะต่ออายุให้อีกก็ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่เมื่อรวมกำหนดเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินยี่สิบห้าปี

เมื่อผู้ถือประทานบัตรได้ยื่นคำขอต้ออายุตามความในวรรคสองแล้ว แม้ประทานบัตรจะ สิ้นอายุแล้ว ให้ผู้นั้นทำเหมืองต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตร ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับ แแต่วันประทานบัตรสิ้นอายุ แต่ถ้าผู้ออกประทานบัตรได้มีหนังสือแจ้งปฏิเสธไม่ต่ออายุประทานบัตรใน ระหว่างเวลานั้น ก็ให้ถือว่าสิทธิในการทำเหมืองของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันรับแจ้งนั้น ในกรณีที่ผู้ออก ประทานบัตรต่ออายุประทานบัตร ให้ระยะเวลาการต่ออายุเริ่มนับแต่วันที่ผู้ออกประทานบัตรอนุญาตให้มีการ ต่ออายุนั้น

กรณีผู้ถือประทานบัตรได้ยื่นคำขอต้ออายุตามความในวรรคสองแล้ว ผู้ถือประทานบัตร ได้ยื่นคำขอต้ออายุการอนุญาตตามกฎหมายอื่นด้วย ให้ผู้ถือประทานบัตรนั้นทำเหมืองต่อไปได้ตาม กฎหมายอื่นภายใต้เงื่อนไขเดิมที่เคยได้รับอนุญาต ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่การอนุญาต นั้นสิ้นอายุ แต่ถ้าผู้อนุญาตตามกฎหมายอื่นได้มีหนังสือแจ้งปฏิเสธไม่ต่ออายุการอนุญาตในระหว่างนั้น ก็ให้ถือว่าสิทธิในการทำเหมืองตามการอนุญาตของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันรับแจ้งนั้น

มาตรา ๔๓ เพื่อประโยชน์ในด้านความปลอดภัย ห้ามออกประทานบัตรในลักษณะที่ทำให้ มีเขตเหมืองแร่ซ้อนกัน ในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ส่วนที่ ๔

สิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตร

มาตรา ๔๔ ผู้ถือประทานบัตรมีสิทธิในเขตเหมืองแร่ดังนี้

(๑) สิทธิทำเหมือง สิทธิในแร่ที่ระบุไว้ในประทานบัตรและแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จาก การทำเหมือง และสิทธิขายแร่ดังกล่าว

(๒) ปลุกสร้างอาคาร ติดตั้งเครื่องมือและอุปกรณ์การทำเหมือง แต่งแร่ ขุดทางน้ำ ทำ ทำนบ หรือกระทำการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการทำเหมืองและการแต่งแร่

(ก) ใช้ที่ดินที่ขุดเอาแร่แล้ว หรือที่มีแร่ไม่สมบูรณ์พอที่จะเปิดการทำเหมือง เพื่อเกษตรกรรมในระหว่างอายุประทานบัตร แต่ทั้งนี้เมื่อสิ้นอายุประทานบัตรแล้วมิให้ถือว่าเป็นการได้มาซึ่งสิทธิครอบครอง

(ข) นำคดีขึ้นสู่ศาลในกรณีที่มีผู้โต้แย้งหรือขัดขวางในการทำเหมือง ความใน (๒) และ (๓) มิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรเหมืองใต้ดิน เว้นแต่เป็นการกระทำในเขตพื้นที่ที่ดินมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

มาตรา ๔๕ ผู้ถือประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ อาจคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วนได้โดยยื่นคำขอและมอบประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ผู้ถือประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๓ อาจคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วนได้โดยการยื่นคำขอและมอบประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น

กรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ประทานบัตรส่วนที่มีการคืนสิทธิตามประทานบัตรนั้นสิ้นอายุเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ได้รับคำขอคืนสิทธิตามประทานบัตรนั้นและผู้ถือประทานบัตรได้ชำระหนี้ที่ค้างอยู่แก่รัฐ เว้นแต่ผู้ถือประทานบัตรกับเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จะตกลงกันให้สิ้นอายุในระยะเวลาน้อยกว่านั้น

มาตรา ๔๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๕ สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ถือประทานบัตรซึ่งเป็นนิติบุคคลสิ้นสภาพนิติบุคคล

(๒) ผู้ถือประทานบัตรเป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ผู้ถือประทานบัตรคืนประทานบัตรเฉพาะส่วนที่ดิน

(๔) ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิของผู้ถือประทานบัตร เพราะผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในประทานบัตร หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่และเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ไม่อาจติดต่อได้ หรือไม่ชำระหนี้อันพึงชำระตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเก้าสิบวันเมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่นแล้วแต่กรณีได้มีหนังสือบอกกล่าวแล้ว ทั้งนี้ ให้คำสั่งเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลนับตั้งแต่วันที่ผู้ถือประทานบัตรได้รับแจ้งคำสั่งนั้น

(๕) สิ้นอายุตามที่กำหนดไว้ในประทานบัตร

ก่อนออกคำสั่งเพิกถอนสิทธิของผู้ถือประทานบัตรที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในประทานบัตร หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามวรรคหนึ่ง (๔) ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเป็นหนังสือเตือนให้ผู้ถือประทานบัตรปฏิบัติตามเงื่อนไขในประทานบัตร หรือปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิของผู้ถือประทานบัตรนั้นได้

เมื่อประธานบัตรได้สิ้นอายุ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถือ
ประธานบัตรยื่นคำขอต่ออายุและยังมิได้มีการปฏิเสชของผู้ออกประธานบัตร

มาตรา ๔๗ สิทธิตามประธานบัตรไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๔๘ ผู้ถือประธานบัตรต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ทำเหมืองตามวิธีการทำเหมือง แผนผัง โครงการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน
ประธานบัตร

(๒) การเพิ่มเติมชนิดแร่ที่จะทำเหมืองหรือการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเหมือง แผนผัง
โครงการและเงื่อนไขสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่น หากเป็นการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๓ จะต้องได้รับอนุญาตเป็น
หนังสือจากอธิบดี จึงจะทำได้

(๓) ห้ามปิดกั้น ทำลาย หรือทำด้วยประการใดให้เป็นการเสื่อมประโยชน์แก่ทางหลวง
หรือทางน้ำสาธารณะ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑
หรือได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือ
การทำเหมืองประเภทที่ ๓

(๔) ห้ามทอน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะ ไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือนอกเขตเหมืองแร่
เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ หรือได้รับอนุญาตจาก
เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือการทำเหมืองประเภท
ที่ ๓

(๕) ห้ามทำเหมืองหรือแต่งแร่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่น
ก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น

(๖) ปรับสภาพและฟื้นฟูพื้นที่ซึ่งไม่ได้ใช้ในการทำเหมืองแล้วตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน
การออกประธานบัตร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประธานบัตรให้ดำเนินการเป็นอย่างอื่น
รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ถือประธานบัตรวางหลักประกันในการปฏิบัติให้
เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว เมื่อผู้ถือประธานบัตรปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือตามที่ผู้ออกประธานบัตร
กำหนดแล้ว ให้คืนหลักประกันนั้นแก่ผู้ถือประธานบัตร

ส่วนที่ ๕

การรับช่วง การโอน การสวมสิทธิ และการหยุดทำเหมือง

มาตรา ๔๙ ห้ามมิให้ผู้ถือประธานบัตรยอมให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองไม่ว่าเฉพาะส่วน
ใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประธานบัตร

ในระหว่างรอการอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าผู้รับ
ช่วงการทำเหมืองดังกล่าวมีคุณสมบัติของผู้ถือประทานบัตร ให้ผู้รับช่วงการทำเหมืองประเภทที่ ๑
สามารถทำเหมืองไปพลางก่อนได้ จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะแจ้งคำสั่งปฏิเสธการอนุญาต

ในระหว่างรอการอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร ผู้รับช่วงการทำเหมืองประเภทที่ ๒
หรือผู้รับช่วงการทำเหมืองประเภทที่ ๓ สามารถทำเหมืองไปพลางก่อนได้ หากอธิบดีเห็นว่าผู้รับช่วง
การทำเหมืองมีคุณสมบัติของผู้ถือประทานบัตร จนกว่าผู้ออกประทานบัตรจะแจ้งคำสั่งปฏิเสธการ
อนุญาต

ผู้ถือประทานบัตรที่ได้ให้ผู้รับช่วงการทำเหมืองยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตาม
กฎหมายเช่นเดิม ผู้รับช่วงการทำเหมืองมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบในส่วนที่รับช่วงการทำเหมือง
เช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอและการอนุญาตการรับช่วงทำเหมือง
และการเลิกการรับช่วงการทำเหมือง ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวง

มาตรา ๕๐ ผู้ถือประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ผู้ใดประสงค์จะโอนประทาน
บัตรให้แก่ผู้อื่น ให้ผู้ถือประทานบัตรและผู้จะรับโอนยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในระหว่าง
รอฟังผลการอนุญาตนั้น หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าผู้จะรับโอนประทานบัตรมีคุณสมบัติของผู้ถือ
ประทานบัตร ให้ผู้จะรับโอนประทานบัตรสามารถทำเหมืองไปพลางก่อนได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่น
จะมีคำสั่งแจ้งปฏิเสธการอนุญาต

ผู้ถือประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ผู้ใด
ประสงค์จะโอนประทานบัตรให้ผู้อื่น ให้ผู้ถือประทานบัตรและผู้จะรับโอนยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้า
พนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เพื่อเสนอไปยังผู้ออกประทานบัตร หากอธิบดีเห็นว่าผู้จะรับโอน
ประทานบัตรมีคุณสมบัติของผู้ถือประทานบัตร ให้ผู้จะรับโอนประทานบัตรนั้นสามารถทำเหมืองแร่ไป
พลางก่อนได้จนกว่าผู้ออกประทานบัตรจะมีคำสั่งแจ้งปฏิเสธการอนุญาต

การอนุญาตให้โอนประทานบัตรจะกระทำได้อต่อเมื่อผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับโอน
ประทานบัตรได้ชำระหนี้สินที่ค้างชำระแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำ
ท้องที่ แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอโอนประทานบัตรและการอนุญาตให้
เป็นไปตามประกาศกระทรวง

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรตาย ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับ
โอนประทานบัตรโดยการตกทอดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ หรือให้ยื่นคำ
ขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่สำหรับการทำเหมือง
ประเภทที่ ๒ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ทั้งนี้ ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนดังกล่าว

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันผู้ถือประทานบัตรตาย มิฉะนั้น ให้ถือว่าประทานบัตรนั้นสิ้นอายุเมื่อครบกำหนดเก้าสิบวันนั้น

ในกรณีที่ทายาทผู้ถือประทานบัตรหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกนั้นทำเหมือนต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตร แต่ถ้าผู้ออกประทานบัตรเห็นว่าทายาทหรือผู้จัดการมรดกนั้นไม่สมควรจะเป็นผู้รับโอนประทานบัตร ผู้ออกประทานบัตรจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้รับโอนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าประทานบัตรนั้นสิ้นอายุนับแต่วันรับแจ้งคำสั่งนั้น

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้นำความในสองวรรคก่อนมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลโดยอนุโลม

มาตรา ๕๒ ประทานบัตรที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุของประทานบัตรและปรากฏว่ายังมีแร่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ ผู้ออกประทานบัตรมีอำนาจให้ผู้ซึ่งเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐเข้าสวมสิทธิการทำเหมืองตามประทานบัตรนั้นและจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ในการอนุญาตก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ผู้ได้รับอนุญาตให้สวมสิทธิการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ตามอายุประทานบัตรเดิมที่เหลืออยู่

มาตรา ๕๓ ถ้าผู้ถือประทานบัตรไม่สามารถทำเหมืองโดยมีคนงานและเวลาทำการได้ตามมาตรา ๑๖ (๔) เพราะมีเหตุขัดข้องอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจขอยุติการทำเหมืองได้โดยยื่นคำขออนุญาตหยุดการทำเหมืองตลอดทั้งเขตหรือบางส่วนของเขตเหมืองแร่ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ หรือยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๓ เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ แล้วแต่กรณี อาจอนุญาตให้หยุดการทำเหมืองได้คราวละไม่เกินหนึ่งปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕

การทำเหมืองใต้ดิน

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕๔ ให้นำบทบัญญัติในหมวดอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการทำเหมืองใต้ดินเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา ๕๕ การทำเหมืองใต้ดินที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำเหมืองในประทานบัตรตาม บทบัญญัติในหมวด ๔ ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา ๕๖ การทำเหมืองใต้ดินต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย โดยพิจารณาจาก โครงสร้างทางธรณีวิทยา รวมทั้งวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่ในแต่ละพื้นที่ และความ ปลอดภัยของสิ่งมีชีวิต

มาตรา ๕๗ การทำเหมืองใต้ดินของที่ดินที่มีไซที่ว่าง หากอยู่ในระดับความลึกจากผิวดิน ไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ขอจะมีสิทธิ ทำเหมืองในเขตที่ดินนั้นได้

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่มีการทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่าหนึ่งร้อย เมตรในเขตที่ดินแปลงใด ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินแปลงนั้นตามประมวลกฎหมาย ที่ดิน หรือมีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นตามกฎหมายอื่น มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากผู้ถือประทาน บัตรทำเหมืองใต้ดินในบริเวณดังกล่าวตามจำนวนเงินที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทน หากผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินไม่เห็นด้วยกับจำนวนเงินค่าทดแทนที่ คณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนด ย่อมมีสิทธิฟ้องผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินเพื่อ เรียกเงินค่าทดแทนเพิ่มเติมต่อศาลได้

มาตรา ๕๙ เขตเหมืองแร่ตามประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รุกล้ำเข้าไปในเขต อุทยานแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ในกรณีที่พบว่าการทำเหมืองใต้ดินบริเวณใดในเขตเหมืองแร่จะส่งผลกระทบต่อ คุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยมีอาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ ให้รัฐมนตรีกำหนดเป็นเงื่อนไขในประทาน บัตรมิให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้น

มาตรา ๖๐ การออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

- (๑) ผู้ขอประทานบัตรเสนอคำขอโดยถูกต้องตามเงื่อนไขในมาตรา ๖๑
- (๒) รัฐมนตรีได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง โดยถูกต้อง
- (๓) รัฐมนตรีได้กำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรตามมาตรา ๖๒ วรรคสอง โดยถูกต้อง

ส่วนที่ ๒

การกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

มาตรา ๖๑ คำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องประกอบด้วยรายละเอียดการทำเหมือง แผนผังโครงการที่ครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดในประกาศกระทรวงซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลโดยสังเขปแสดงความลึกและมาตรการทางเทคนิค ตามมาตรา ๕๖

(๒) แผนที่แสดงเขตเหมืองแร่โดยสังเขป พร้อมข้อมูลประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณาตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง

(๓) ข้อมูลทางเทคนิคในวิธีการทำเหมืองและแต่งแร่โดยสังเขป ทั้งทางเลือกทางวิศวกรรมเหมืองแร่ที่มีอยู่โดยทั่วไป และทางเลือกที่ผู้ขอประทานบัตรเห็นสมควรจะนำมาใช้พร้อมเหตุผลของทางเลือกดังกล่าว

(๔) ข้อมูล แผนผัง ขั้นตอน วิธีการในการทำเหมือง การแต่งแร่ และการฟื้นฟูพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองใต้ดินโดยสังเขป ที่แสดงถึงมาตรการในการลดผลกระทบ หรือรักษาไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่อาจกระทบต่อการดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน

(๕) ข้อเสนอเพื่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดินของตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๖๔ (๒) ที่ระบุถึงจำนวนกองทุนสนับสนุน และระเบียบการตรวจสอบการทำเหมืองที่ผู้ขอประทานบัตรจะเสนอให้ผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองใต้เข้าร่วมตรวจสอบการทำเหมืองตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๖

(๖) เส้นทางขนส่ง และแหล่งน้ำที่จะใช้ในโครงการ ทั้งที่มีอยู่แล้วและที่จะพัฒนาขึ้น พร้อมรายละเอียดการใช้สอยตลอดโครงการ ที่เพียงพอจะประเมินให้เห็นได้ว่าการทำเหมืองใต้ดินในโครงการจะไม่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงอยู่ ทั้งของชุมชนและธรรมชาติ

(๗) ข้อเสนอเอาประกันภัยความรับผิดชอบตามมาตรา ๖๘ ที่ระบุถึงวงเงินและระยะเวลาเอาประกันภัยไว้โดยชัดเจน

มาตรา ๖๒ เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว ให้รัฐมนตรีประมวลข้อมูลต่อไปนี้เข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการกำหนดเงื่อนไขอันจำเป็นในประทานบัตรต่อไป

(๑) ข้อมูลโครงการที่ยื่นประกอบคำขอประทานบัตรตามมาตรา ๖๑

(๒) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมประกอบกับความเห็นของผู้พิจารณา รายงาน

เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นสิ้นสุดลงและได้รับรายงานจากคณะกรรมการจัดการรับฟังความคิดเห็นแล้ว ให้รัฐมนตรีพิจารณารายงานนั้นแล้ววินิจฉัยกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรไว้ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

(๑) เงื่อนไขในประธานบัตรต้องครอบคลุมโครงการ อย่างน้อยในทุกรายการตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงที่ออกประกาศตามมาตรา ๖๑

(๒) ในกรณีที่ปรากฏความแตกต่างของข้อมูลหรือความคิดเห็นในการรับฟังความคิดเห็นที่จัดขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติ แต่หากพบว่ารายงานหรือข้อมูลในปัญหาไต่ถามยังไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ หรือการจัดรับฟังความคิดเห็นไม่ถูกต้องหรือผิดพลาดในสาระสำคัญ ก็ให้สั่งการแก้ไขแล้วแต่กรณี เพื่อวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติต่อไป

(๓) นอกจากคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีตาม (๑) แล้ว เงื่อนไขในประธานบัตรต้องครอบคลุมถึงรายละเอียดในโครงการทั้งหมด ที่ผู้ขอประธานบัตรได้เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รายงานประกอบคำขอประธานบัตรตามมาตรา ๖๑ และให้รวมถึงเงื่อนไขหรือมาตรการเพิ่มเติมในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย

มาตรา ๖๓ การแก้ไขเงื่อนไขในประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๖๒ ให้นำบทบัญญัติในส่วนนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียโดยทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๒

ส่วนที่ ๓

สิทธิมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

มาตรา ๖๔ เมื่อผู้ประสงค์จะขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินรายใดเห็นสมควรให้มีการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองใต้ดินของตน ให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการรับไปดำเนินการจัดประชุมปรึกษาตามขั้นตอนที่กำหนดในประกาศกระทรวงโดยค่าใช้จ่ายของผู้ขอ

ประกาศกระทรวงตามวรรคหนึ่งให้ระบุถึงกฎเกณฑ์และขั้นตอนต่อไปนี้

(๑) ความสมบูรณ์ของรายงานเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การปรึกษาจะต้องประกอบด้วยข้อมูลอันจำเป็นและประเด็นปัญหาโดยชัดเจน

(๒) หลักเกณฑ์รับรองกลุ่มหรือองค์กรอันเกิดจากการรวมตัวของผู้มีส่วนได้เสียและการได้มาซึ่งตัวแทนที่จะเข้าร่วมปรึกษาที่ครอบคลุมทั้งกลุ่มกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้บริหาร และสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้มีสิทธิในที่ดินหรืออยู่อาศัยในเขตเหมืองแร่

(๓) องค์กรประกอบของคณะกรรมการจัดการประชุมปรึกษาเบื้องต้นซึ่งจะต้องมีตัวแทนราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐร่วมอยู่ด้วย

(๔) ขั้นตอนการประชุมปรึกษา รวมทั้งการประกาศเชิญโดยทั่วไปให้ผู้มีส่วนได้เสียส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม การลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม และระยะเวลาล่วงหน้าที่จะให้ผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๖๔ (๒) ศึกษาข้อมูลตามสมควร

มาตรา ๖๕ เมื่อต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ครั้งใด ให้อธิบดีจัดตั้งกองทุนขึ้นสนับสนุนโครงการศึกษาวิจัยของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในโครงการทำเหมืองใต้ดินตามมาตรา ๖๔ (๒) โดยมีแหล่งเงินทุนมาจาก

(๑) ค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากผู้ขอประทานบัตรตามอัตราที่กำหนดในประกาศกระทรวง

(๒) เงินอุดหนุนจากกองทุนต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน

อัตราค่าใช้จ่ายตาม (๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการเสนอและรับรองโครงการ และระเบียบการรับและจ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

มาตรา ๖๖ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินรายใด ให้อธิบดีเรียกประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๖๔ (๒) เพื่อตกลงกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามระเบียบที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร

ให้ผู้ถือประทานบัตรจัดสรรเงินกองทุนตามมาตรา ๖๕ สนับสนุนการจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือผู้มีสิทธิตรวจสอบเป็นอัตราตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร ภายในสามสิบวันนับแต่ได้ผู้มีสิทธิตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง

เมื่อได้รับแจ้งสัญญาและรายละเอียดการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว ให้อธิบดีจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้เชี่ยวชาญได้ต่อเมื่อได้รับคำรับรองในรายงานจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว

วาระการทำงานของผู้มีสิทธิตรวจสอบ เงื่อนไขและวิธีการเพิกถอนผู้มีสิทธิตรวจสอบที่ประพฤติมิชอบโดยที่ประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๖๔ (๒) การเก็บรักษากองทุนตามมาตรา ๖๕ คุณสมบัติมาตรฐานของผู้เชี่ยวชาญ ลักษณะสัญญาว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญ และระเบียบการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

ส่วนที่ ๔

การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๖๗ การทำเหมืองใต้ดินบริเวณใดในเขตเหมืองแร่ในลักษณะดังต่อไปนี้ถือเป็น การทำให้เสียหายซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่นั้น ผู้เสียหายย่อมเรียกให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินระงับการกระทำและจัดการแก้ไขตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นได้

(๑) การทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน และไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร

(๒) การทำเหมืองใต้ดินไม่ว่าในระดับความลึกใด ที่มีวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่เพื่อประกันความมั่นคงของชั้นดินไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่พื้นดินบริเวณใดในเขตเมืองร้างของประธานบัตรทำเหมืองใต้ดิน
ทรุดตัวลง ให้นำหลักความรับผิดชอบไปนี้มาใช้บังคับกับความเสียหายทั้งปวงที่เกิดขึ้น

(๑) ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า การทรุดตัวของพื้นดินนั้นเกิดขึ้นจากการทำเหมืองใต้ดิน

(๒) หากเป็นที่ยุติว่าการทำเหมืองใต้ดินเป็นต้นเหตุแห่งการทรุดตัวของพื้นที่ดินนั้น ให้
ผู้ถือประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินและหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบการทำเหมืองร่วมกัน
รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคล พืช สัตว์ ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อมในทุกกรณี และหาก
หน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้ใช้สิทธิไล่เบียดผู้ถือประธานบัตร
ทำเหมืองใต้ดินได้

ส่วนที่ ๕

คณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทน

มาตรา ๖๙ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการยื่นคำขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดิน
ที่ลึกเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตรจากผิวดินในท้องที่ใดแล้ว ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดเงินค่า
ทดแทนขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีเป็นประธาน ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนสภาท้องถิ่นที่เขตเมืองใต้
ดินตั้งอยู่แห่งละหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรมศาสตร์ ธรณีวิทยา หรือการประเมินราคา
อสังหาริมทรัพย์จำนวนสามคนเป็นกรรมการ เพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน

ในการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนนั้น ให้คำนึงถึงผลกระทบจากการทำเหมืองใต้ดินที่
อาจทำให้ประโยชน์การใช้สอยที่ดินดังกล่าวของผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิทำกิน
ในที่ดินแปลงนั้นลดลง ตลอดจนความกังวลที่อาจก่อให้เกิดแก่บุคคลดังกล่าว คณะกรรมการกำหนดเงิน
ค่าทดแทนอาจให้ผู้ถือประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินจ่ายค่าทดแทนในคราวเดียวหรือจ่ายเป็นงวดตลอด
อายุประธานบัตรก็ได้

หลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ขั้นตอนในการขอรับ
และจ่ายเงินค่าทดแทนให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

มาตรา ๗๐ เมื่อคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน
แล้ว ให้ผู้ถือประธานบัตรแจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินว่าจะยินยอมชำระเงินค่า
ทดแทนตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๙ หรือไม่ หากผู้
ยื่นคำขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินไม่แสดงความยินยอมภายในระยะเวลาที่กำหนดว่าจะชำระค่า
ทดแทนตามนั้น ให้ผู้ถือประธานบัตรสั่งยกคำขอประธานบัตรนั้น

เมื่อได้ออกประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินแล้ว ผู้ถือประธานบัตรไม่ยอมชำระเงินค่า
ทดแทนตามเงื่อนไขในประธานบัตร ผู้ถือประธานบัตรอาจมีคำสั่งเพิกถอนประธานบัตรได้

หมวด ๖

การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

มาตรา ๗๑ ผู้ใดประสงค์จะให้ได้มาซึ่งแร่ด้วยวิธีการขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๖ และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และเมื่อจะเริ่มการขุดหาแร่รายย่อยหรือร่อนแร่ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่จะมีการขุดหาแร่รายย่อยหรือร่อนแร่นั้นก่อน

แบบและรายละเอียดที่ต้องแจ้งและแบบใบรับแจ้งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศ

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้งเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้แจ้งในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งขุดหาแร่รายย่อยหรือร่อนแร่ได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบในภายหลังว่า การแจ้งตามวรรคหนึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้แจ้งแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว หากผู้แจ้งไม่แก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วน ให้ถือว่าการแจ้งตามวรรคหนึ่งนั้น สิ้นผล

หมวด ๗

การประกอบธุรกิจแร่

มาตรา ๗๒ ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ ขนแร่ แต่งแร่ ประกอบโลหกรรม นำเข้าหรือส่งออกแร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย

การขออนุญาต การอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยกฎกระทรวงดังกล่าวให้กำหนดกรณีที่พึงอนุญาตได้และกรณีที่จะอนุญาตไม่ได้ให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้ และให้กำหนดระยะเวลาสำหรับการพิจารณาอนุญาตให้ชัดเจนด้วย

ให้ใช้ความในวรรคหนึ่งบังคับแก่แร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย เว้นแต่กฎกระทรวงในวรรคสองจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๗๓ ใบอนุญาตในหมวดนี้ ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่มิให้กำหนดเกินห้าปีนับแต่วันออก

ใบอนุญาตแต่งแร่มีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันออก

มาตรา ๗๔ ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอตกลงแล้วให้ถือว่ามิฉะนั้นเสมือนผู้ได้รับอนุญาตและให้ประกอบกิจการต่อไปจนกว่าอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๕ ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะโอนใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่น ให้ผู้รับใบอนุญาตและผู้จะรับโอนใบอนุญาตยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย ในระหว่างรอฟังผลการอนุญาต ให้ผู้จะรับโอนใบอนุญาตสามารถดำเนินการตามใบอนุญาตไปพลางก่อนได้จนกว่าอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายจะมีคำสั่งแจ้งปฏิเสธการอนุญาต

การโอนใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๖ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตาย ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตโดยการตกทอดต่ออธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย มิฉะนั้น ให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นผลเมื่อครบกำหนดเก้าสิบวันนั้น

ในกรณีที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตโดยการตกทอดภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกนั้นสามารถดำเนินการตามใบอนุญาตนั้นไปพลางก่อนได้จนกว่าอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายจะมีคำสั่งแจ้งปฏิเสธการอนุญาต

มาตรา ๗๗ ในกรณีที่อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขออนุญาต หรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๗๘ เพื่อลดการออกใบอนุญาตซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น หรือป้องกันการก่อภาระหนักเกินควรแก่ผู้ประกอบการในปริมาณเล็กน้อย หรือผู้ที่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือมิได้มีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจโดยตรง รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศยกเว้นผู้ประกอบการหรือผู้ประกอบการประเภทหนึ่งประเภทใดหรือเกี่ยวข้องกับแร่ในปริมาณเล็กน้อย ส่วนราชการ องค์การของรัฐ หรือสถาบันการศึกษา ไม่ต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่งก็ได้

หมวด ๘

การบริหารจัดการแร่ในพื้นที่พิเศษ

มาตรา ๗๙ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของ

คณะกรรมการ และโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดพื้นที่ใด ๆ ให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้

ภายในเขตที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดจะยื่นคำขออนุญาตขุด หรือประทานบัตรไม่ได้ เว้นแต่กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นสมควรให้ยื่นคำขอได้เป็นกรณีพิเศษโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อหมดความจำเป็นที่จะใช้เขตพื้นที่เพื่อประโยชน์ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศยกเลิกในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๐ เพื่อประโยชน์แก่การบริหารจัดการแร่ด้านเศรษฐกิจของประเทศและการได้มาซึ่งทรัพยากรแร่อันมีค่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดพื้นที่ใดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวนหวงห้ามหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในพื้นที่นั้น โดยพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองแร่ได้ต้องเป็นพื้นที่ดังต่อไปนี้

(๑) มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง

(๒) มีเขตพื้นที่ตามกฎหมายเฉพาะเรื่องห้ามการเข้าประโยชน์ใด ๆ โดยเด็ดขาด รวมถึงพื้นที่ตามกฎหมายว่าด้วยเขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๕๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๗๙ และมาตรา ๕๐ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศให้มีการประมูลเขตแหล่งแร่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลได้สิทธิในการขออนุญาตขุดหรือประทานบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรในพื้นที่นั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการประมูล และการยกเลิกการประมูล ตลอดจนการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐจากการประมูล รวมทั้งแนวทางการทำสัญญาระหว่างผู้ชนะการประมูลกับรัฐ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงซึ่งออกโดยรัฐมนตรีตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

ให้กฎกระทรวงตามวรรคสองกำหนดสัดส่วนของผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย

มาตรา ๕๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๗๙ และมาตรา ๕๐ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศให้เขตแหล่งแร่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการเหมืองแร่

ภายในเขตประกอบการเหมืองแร่ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศกำหนดการประกอบธุรกิจแร่บางขนาดหรือบางชนิดที่ดำเนินการได้โดยไม่ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

เพื่อประโยชน์ในการลดขั้นตอนการติดต่อกับหน่วยงานราชการหลายหน่วยงาน หากการประกอบกิจการแร่หรือการประกอบธุรกิจแร่ใดภายในเขตประกอบการเหมืองแร่ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายอื่นด้วย ให้ผู้ประกอบกิจการแร่หรือการประกอบธุรกิจแร่ยื่นคำขอต่ออธิบดี

เมื่ออธิบดีได้รับคำขอตามความในวรรคสาม ให้ส่งคำขอไปยังหน่วยงานผู้อนุญาตตามกฎหมายอื่นและประสานงานให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยผู้มีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายอื่นนั้นเพื่อร่วมกันพิจารณาการอนุญาตโดยเร็ว

ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีโดยอนุมติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้รัฐมนตรีหรืออธิบดีแล้วแต่กรณี เป็นผู้ใช้อำนาจในการอนุญาตแทนรัฐมนตรีหรืออธิบดีหรือผู้อนุญาตแล้วแต่กรณี ตามกฎหมายอื่นได้ภายในเขตประกอบการเหมืองแร่

มาตรา ๘๓ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการประกอบกิจการแร่และการประกอบธุรกิจแร่เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบการทำเหมืองหรือลักลอบส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่หนึ่งท้องที่ใด รวมทั้งส่วนหนึ่งส่วนใดของน่านน้ำไทยเป็นเขตควบคุมแร่สำหรับแร่ชนิดหนึ่งชนิดใดหรือหลายชนิดก็ได้

ประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการต่างๆ ที่ผู้ประกอบกิจการแร่หรือผู้ประกอบธุรกิจแร่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งระยะเวลาในการใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการดังกล่าว

การขยายระยะเวลาตามประกาศในวรรคสอง ให้กระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘

การรังวัด

มาตรา ๘๔ เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรแล้ว ให้พนักงานงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นในกรณีที่ได้รับคำขอประทานบัตร การทำเหมืองประเภทที่ ๑ กำหนดเขตพื้นที่อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรโดยการรังวัดหรือวิธีอื่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการกำหนดเขตโดยการรังวัด ให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้นำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี กำหนดเป็นหนังสือ

หากผู้ยื่นคำขอขาดนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร อธิบดีมีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ ประทานบัตร

การทำเหมืองประเภทที่ ๓ และเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งยกค่าขอประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑

มาตรา ๘๕ เพื่อประโยชน์แก่การรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี และคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคนงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี

ในกรณีต้องสร้างหมุดหลักฐานการแผนที่ในที่ดินของผู้ใด พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี และคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคนงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจสร้างหมุดหลักฐานลงได้ตามความจำเป็น

ในการรังวัด เมื่อมีความจำเป็นและโดยสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี และคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคนงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจที่จะขุดดิน ตัดต้นไม้ หรือรานกิ่งไม้ หรือกระทำการอย่างอื่นแกสิ่งที่เกิดขวางต่อการรังวัดได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการที่จะให้เจ้าของได้รับความเสียหายน้อยที่สุด

มาตรา ๘๖ การกำหนดเขตเหมืองแร่ ให้ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ต้องสร้างหมุดหลักฐานการแผนที่หรือหลักหมายเขตเหมืองแร่ให้ปรากฏชัดเจนและตรวจสอบได้

ถ้าหลักหมายเขตเหมืองแร่ หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้ทำไว้ในกรณีสั่งกำหนดเขตการทำเหมืองนั้น ได้สูญหายหรือถูกทำลาย ผู้ถือประทานบัตรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบสำหรับค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นในการรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่ หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ใหม่

มาตรา ๘๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้จัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่ หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ตามพระราชบัญญัตินี้ลงไว้ในที่ใด ห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอน หรือทำให้หลุดซึ่งหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่นั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี

มาตรา ๘๘ ในกรณีที่จะต้องกำหนดเขตพื้นที่อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรในหมวดนี้โดยการรังวัดหรือวิธีอื่นใด อาจกำหนดให้ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือประทานบัตรจัดหาช่างรังวัดเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ดำเนินการได้ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณีตรวจสอบความถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๑๐

การยกคำขอ การแก้ไขเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาต การแก้ไขเหนือที่และเพิกถอนอาชญาบัตรหรือประทานบัตร การอุทธรณ์คำสั่ง และการออกไปแทน

ส่วนที่ ๑

การยกคำขอ

มาตรา ๘๘ เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ หรือประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ แล้ว หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจยกเลิกคำขอนั้นเสียได้

มาตรา ๘๙ เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓ แล้ว หากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รายงานอธิบดี และให้อธิบดีมีอำนาจยกเลิกคำขอนั้นเสียได้

มาตรา ๙๐ เมื่อได้รับคำขอใบอนุญาตการประกอบธุรกิจแร่แล้ว เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจยกเลิกคำขอใบอนุญาตนั้นเสียได้

ส่วนที่ ๒

การแก้ไขเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาต

มาตรา ๙๑ เมื่อได้มีการอนุญาตให้ประกอบกิจการแร่หรือธุรกิจแร่แล้ว ผู้รับการอนุญาตไม่มารับอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตประกอบธุรกิจแร่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ผู้มีอำนาจในการอนุญาตยกเลิกการอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๙๒ เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้อนุญาตหรือออกใบอนุญาตให้ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ หรือข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่ปรากฏ

ในการอนุญาตหรือออกใบอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงไปภายหลังที่ได้อนุญาตหรือออกใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้ที่มีอำนาจในการอนุญาตหรือออกใบอนุญาตนั้นมียอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ แต่ถ้าการปฏิบัติการให้เป็นไปตามการอนุญาตหรือใบอนุญาตดังกล่าว อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินหรือสุขภาพของประชาชน ผู้มีอำนาจในการอนุญาตหรือออกใบอนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๙๔ เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตหรือออกใบอนุญาตสั่งเพิกถอนการอนุญาตหรือการออกใบอนุญาตเสียได้

หากผู้มีอำนาจอนุญาตหรือออกใบอนุญาตเห็นว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในวรรคหนึ่งเป็นบทบัญญัติในเรื่องไม่ร้ายแรง ให้มีหนังสือแจ้งผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการผู้ปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเสียก่อนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามนั้น ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตหรือออกใบอนุญาตสั่งเพิกถอนการอนุญาตหรือการออกใบอนุญาตได้

คำสั่งเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาต ให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการ และให้ถือว่าการอนุญาตหรือใบอนุญาตนั้นเป็นการสิ้นอายุนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งการเพิกถอนนั้น

ส่วนที่ ๓

การแก้ไขเนื้อที่และเพิกถอนอาชญาบัตรหรือประทานบัตร

มาตรา ๙๕ เพื่อประโยชน์แก่การอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นของรัฐ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจเรียกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรมาแก้ไข เปลี่ยนแปลงเนื้อที่ได้ตามความจำเป็น หรือเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรได้

ในกรณีที่ได้มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลงเนื้อที่ หรือเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตรมีสิทธิได้รับเงินชดเชยความเสียหายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายดังกล่าวจะฟ้องเรียกค่าเสียหายเพิ่มเติมต่อศาล

ส่วนที่ ๔

การอุทธรณ์คำสั่ง

มาตรา ๙๖ ให้ผู้ซึ่งถูกเจ้าพนักงานท้องถิ่นยกคำขอตามมาตรา ๙๕ หรือถูกแก้ไข ยกเลิก หรือเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาตตามมาตรา ๙๒ ถึงมาตรา ๙๔ มีสิทธิอุทธรณ์เป็น หนังสือต่ออธิบดี โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งการยกเลิกคำขอ การแก้ไข ยกเลิก หรือเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาตนั้น คำวินิจฉัยของอธิบดีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับคดีตามคำสั่งการยกเลิกคำขอ การ แก้ไข ยกเลิก หรือเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาต

มาตรา ๙๗ ให้ผู้ซึ่งถูกยกคำขอตามมาตรา ๙๐ ถึงมาตรา ๙๑ หรือถูกแก้ไข ยกเลิก หรือเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาตตามมาตรา ๙๒ ถึงมาตรา ๙๔ โดยบุคคลที่ไม่ใช่เจ้าพนักงาน ท้องถิ่น มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรี โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมประจำ ท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งการยกเลิกคำขอ การแก้ไข ยกเลิก หรือเพิกถอนการ อนุญาตหรือใบอนุญาตนั้น

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับคดีตามคำสั่งการยกเลิกคำขอ การ แก้ไข ยกเลิก หรือเพิกถอนการอนุญาตหรือใบอนุญาต

ส่วนที่ ๕

การออกใบแทน

มาตรา ๙๘ ถ้าอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้ถืออาชญาบัตร ประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมประจำ ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบการชำรุด การสูญ หาย หรือการถูกทำลาย

หมวด ๑๑

ค่าภาคหลวง ค่าธรรมเนียม ค่าใช้เนื้อที่ และเงินบำรุงพิเศษ

มาตรา ๙๙ ผู้ประกอบกิจการแร่และผู้ประกอบธุรกิจแร่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ตาม พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ ยกเว้นแร่นำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร

อัตราค่าภาคหลวงแร่จะต้องไม่เกินกว่าร้อยละสิบของราคาสถาปัตยกรรมของแร่

การกำหนดพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ตามวรรคหนึ่ง การกำหนดราคาสถาปัตยกรรมเพื่อการ เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ วิธีการและกำหนดเวลาชำระค่าภาคหลวง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ

และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และกฎกระทรวงอาจยกเว้นค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่บางชนิดใน ส่วนที่มีมูลค่าไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ได้

การประกาศราคาตลาดของแร่แต่ละชนิดให้เป็นอำนาจของอธิบดี

มาตรา ๑๐๐ ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเก็บค่าภาคหลวงแร่บางชนิดแตกต่างจากที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๙๙ ก็ได้

มาตรา ๑๐๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ ถ้าผู้ประกอบการแร่หรือผู้ ประกอบธุรกิจแร่ไม่ชำระค่าภาคหลวง หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการแร่ชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้อง ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรม แร่ประจำท้องที่มีหนังสือเรียกให้ผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการแร่นั้นมาพบโดยกำหนดเวลา ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เพื่อมาให้การหรือแสดงหลักฐานการชำระ ค่าภาคหลวงแร่ ทั้งนี้ การออกหนังสือดังกล่าวจะต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ต้องชำระ ค่าภาคหลวงแร่

เมื่อได้จัดการตามวรรคหนึ่งและผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการแร่ได้มาพบ หรือไม่มาพบเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ตามที่นัดไว้ ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่มีอำนาจประเมินค่าภาคหลวงแร่ได้ตามความจริง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการแร่มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ให้ถูกต้อง ตามที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ประเมินตามวรรคสองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ แจ้งเป็นหนังสือ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการแร่ที่ชำระ ค่าภาคหลวงไม่ถูกต้องจะต้องรับผิดชอบปรับหนึ่งเท่าของจำนวนค่าภาคหลวงแร่ที่ต้องชำระเพิ่มอีก และผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการแร่ที่ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่ต้องรับผิดชอบปรับสองเท่า ของจำนวนค่าภาคหลวงแร่ที่ต้องชำระ

นอกจากจะต้องเสียเบี้ยปรับแล้ว ผู้ประกอบการแร่หรือผู้ประกอบการแร่ต้องชำระ เงินเพิ่มในอัตราร้อยละหนึ่งจุดห้าต่อเดือนของจำนวนค่าภาคหลวงแร่ที่ชำระไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ประเมินตามวรรคสาม โดยให้คิดเงินเพิ่มตั้งแต่วันที่ผู้ประกอบการ แร่หรือผู้ประกอบการแร่ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่ตามที่กำหนดในมาตรา ๙๙ วรรคสาม หรือตาม มาตรา ๑๐๐ จนกว่าจะมีการชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วน

มาตรา ๑๐๒ กรณีตามมาตรา ๑๐๑ ผู้ที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่มีสิทธิอุทธรณ์การ ประเมินต่อรัฐมนตรีโดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่ วันได้รับแจ้งการประเมิน

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งแจ้งการประเมินของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

มาตรา ๑๐๓ ผู้ประกอบกิจการแร่และผู้ประกอบธุรกิจแร่ ต้องเสียค่าธรรมเนียมพร้อมกับการยื่นคำขอและต้องออกค่าใช้จ่ายหรือวางเงินล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดดำเนินงานตามความจำเป็นอันควรแก่กรณีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระตามวรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแล้วไม่มีการชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำขอส่งยกคำขอนั้นได้

ในกรณีที่มีการส่งยกคำขอ หรือไม่อนุญาตตามคำขอ หรือผู้ยื่นคำขอได้ถอนคำขอ ค่าธรรมเนียมใดที่ยังไม่ได้จ่ายสำหรับกิจการนั้น ให้คืนแก่ผู้ยื่นคำขอตามความเป็นจริง

มาตรา ๑๐๔ ผู้ประกอบกิจการแร่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเนื้อที่ในการประกอบกิจการแร่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายเนื้อที่ตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายเนื้อที่แตกต่างกันในแต่ละท้องที่ได้ โดยให้คำนึงถึงสภาพของที่ดิน โอกาสที่จะได้ประโยชน์จากการทำเหมืองในพื้นที่นั้น ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในท้องที่นั้นและท้องที่ใกล้เคียง และอาจกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายเนื้อที่ให้สูงขึ้นกรณีมีการขอใช้พื้นที่เดิมเพื่อประกอบกิจการแร่ก็ได้

มาตรา ๑๐๕ ค่าใช้เนื้อที่ที่ต้องชำระตามมาตรา ๑๐๔ เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแล้วไม่มีการชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าวให้ผู้มีอำนาจออกอาชญาบัตรและผู้ออกประทานบัตรมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร หรือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินแล้วแต่กรณีได้

มาตรา ๑๐๖ ผู้ถือประทานบัตรและผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องเสียเงินบำรุงพิเศษตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้จะต้องไม่เกินร้อยละสิบของค่าภาคหลวงแร่

มาตรา ๑๐๗ บรรดาค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ค้างจ่ายอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ใด หรือของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จังหวัดใด หรือของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาภายในห้าปีนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรืออธิบดีแล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๑๐๘ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจ่ายค่าตอบแทนการใช้ที่ดินในบริเวณเดียวกัน แก่หน่วยงานในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น รัฐมนตรีอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ตั้งคณะกรรมการลดความซ้ำซ้อนในการจ่ายค่าตอบแทนการใช้ที่ดิน ซึ่งประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นประธาน รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนี้และกฎหมายอื่นที่กำหนดให้มีการจ่ายค่าภาคหลวงแร่ ค่าใช้เนื้อที่ เงินบำรุงพิเศษ ค่าเช่าหรือค่าตอบแทนการใช้ที่ดินซึ่งอยู่ในการดูแลรักษาของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ องค์กรอื่นของรัฐ เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการในวรรคหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินรวมในบริเวณเดียวกันไม่ว่าค่าตอบแทนเดิมจะอยู่ในรูปของค่าภาคหลวงแร่ ค่าใช้เนื้อที่ เงินบำรุงพิเศษ ค่าเช่าหรือค่าตอบแทนการใช้ที่ดินในรูปแบบอื่น เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ อัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินรวมจะต้องไม่สูงเกินกว่าจำนวนรวมของค่าภาคหลวงแร่ ค่าใช้เนื้อที่ เงินบำรุงพิเศษ ค่าเช่าหรือค่าตอบแทนการใช้ที่ดินในรูปแบบอื่นในบริเวณเดียวกัน

ในการกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินรวมตามวรรคสองนั้น ให้ระบุส่วนแบ่งที่หน่วยงานตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นจะพึงได้รับ และหน่วยงานกลางที่จะทำหน้าที่รับชำระค่าตอบแทนดังกล่าวเพื่อจัดส่งส่วนแบ่งค่าตอบแทนนั้นไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีสิทธิได้รับ

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินรวม ส่วนแบ่งของหน่วยงานต่าง ๆ และชื่อหน่วยงานกลางที่จะทำหน้าที่รับชำระค่าตอบแทนดังกล่าว ตามวรรคสองและวรรคสามแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อได้ปฏิบัติตามวรรคสี่แล้ว ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นเกี่ยวกับค่าภาคหลวงแร่ ค่าใช้เนื้อที่ เงินบำรุงพิเศษ ค่าเช่าหรือค่าตอบแทนการใช้ที่ดินในรูปแบบอื่น

หมวด ๑๒

กองทุนศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

มาตรา ๑๐๙ ให้จัดตั้งกองทุนศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองในกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (๑) ศึกษา วิจัย พัฒนา ฟื้นฟู ค้ำครองและอนุรักษ์แหล่งแร่และพื้นที่ในการทำเหมือง
- (๒) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก อบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครอง ฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งแร่และพื้นที่ในการทำเหมือง
- (๓) ช่วยเหลือสวัสดิการของชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของการทำเหมือง และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง
- (๔) เยียวยาความเสียหายเบื้องต้นแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

(๕) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

มาตรา ๑๑๐ กองทุนประกอบ

(๑) ทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ ไปหรือที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาค

(๔) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน

(๕) เงินส่วนแบ่งค่าภาคหลวงแร่ที่รัฐบาลได้รับในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดย

คำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๖) ส่วนแบ่งผลประโยชน์พิเศษที่ผู้ถืออาชญาบัตรและผู้ถือประทานบัตรเสนอแก่รัฐในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๗) ส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมการออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และการอนุญาตในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๘) ส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายที่อยู่ในอาชญาบัตร และประทานบัตรในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๙) เงินบำรุงพิเศษที่เรียกเก็บจากผู้ถือประทานบัตรในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตร

(๑๐) ส่วนแบ่งค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๑๒) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

ทรัพย์สินของกองทุน ให้นำส่งเข้าบัญชีกองทุนโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน การรับ การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการและการจำหน่ายทรัพย์สิน และการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของกองทุน ให้เป็นไปตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

มาตรา ๑๑๑ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนประกอบด้วยอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นประธาน ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการแร่ และผู้แทนสภาชุมชนในคณะกรรมการแร่เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าผู้อำนวยการสำนักของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้นำความในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มาใช้กับการประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๒ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๙

(๒) เสนอแนะรัฐมนตรีในการออกประกาศตามมาตรา ๑๑๐

(๓) รายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนหรือตามที่คณะกรรมการแรหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑๓ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการรมี่อำนาจประกาศตั้งกองทุนจังหวัดเพื่อศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองในจังหวัดที่มีการทำเหมืองหรือมีผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(๑) ศึกษา วิจัย พัฒนา ฟื้นฟู คุ้มครองและอนุรักษ์แหล่งแร่และพื้นที่ในการทำเหมืองในจังหวัด

(๒) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก อบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครอง ฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งแร่และพื้นที่ในการทำเหมืองในจังหวัด

(๓) ช่วยเหลือสวัสดิการของชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของการทำเหมืองในจังหวัด และชุมชนในจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

(๔) เยียวยาความเสียหายเบื้องต้นแก่บุคคลในจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

(๕) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนจังหวัด

มาตรา ๑๑๔ กองทุนจังหวัดประกอบ

(๑) ทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๓) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ ไปหรือที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาค

(๕) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุนจังหวัด

(๖) เงินส่วนแบ่งค่าภาคหลวงแร่ที่รัฐบาลได้รับในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๗) ส่วนแบ่งผลประโยชน์พิเศษที่ผู้ถืออาชญาบัตรและผู้ถือประทานบัตรเสนอแก่รัฐในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๘) ส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมการออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และการอนุญาตในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๙) ส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายที่อยู่ในอาชญาบัตร และประทานบัตรในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๑๐) ส่วนแบ่งเงินบำรุงพิเศษที่เรียกเก็บจากผู้ถือประทานบัตรในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตร ในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๑๑) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนจังหวัด
ทรัพย์สินของกองทุนจังหวัด ให้นำส่งเข้าบัญชีกองทุนจังหวัดโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การรับ การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการและการจำหน่ายทรัพย์สิน และการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของกองทุนจังหวัด ให้เป็นไปตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

มาตรา ๑๑๕ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในจังหวัดไม่เกินห้าคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งคน และผู้แทนสภาองค์กรชุมชนหนึ่งคน เป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๑๖ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๓

(๒) รายงานต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนจังหวัด

(๓) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนจังหวัด หรือตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุน หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๑๓

การพัฒนาและการส่งเสริม

มาตรา ๑๑๗ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงให้ผู้ประกอบกิจการแร่ หรือผู้ประกอบการธุรกิจแร่ ที่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรแร่ให้เกิดดุลยภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หรือเป็นผู้มีประวัติที่ดีในการปฏิบัติตามกฎหมายและให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ ได้รับสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อน หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม หรือคืนค่าภาคหลวงแร่ หรือได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎระเบียบบางประการ รวมทั้งอาจได้รับบริการอื่นๆ ก็ได้

หมวด ๑๔

ความรับผิดชอบทางแพ่ง

มาตรา ๑๑๘ ผู้ประกอบกิจการแร่ และผู้ประกอบธุรกิจแร่ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนต่อความเสียหาย หรือความเดือดร้อนรำคาญใดอันเกิดขึ้นแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ผู้ประกอบกิจการแร่ หรือผู้ประกอบธุรกิจแร่รายใดได้รับอนุญาต ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบกิจการแร่หรือผู้ประกอบธุรกิจแร่รายนั้น

หมวด ๑๕

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๑๙ ในกรณีที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เห็นว่าการประกอบกิจการแร่หรือการประกอบธุรกิจแร่ใดจะเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ประกอบกิจการแร่หรือประกอบธุรกิจแร่นั้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการตามความเห็นว่าเป็นเพื่อป้องกันอันตรายภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ประกอบกิจการแร่หรือประกอบธุรกิจแร่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้หยุดการประกอบกิจการดังกล่าวเสียทั้งสิ้นหรือส่วนหนึ่งส่วนใดได้จนกว่าจะได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

มาตรา ๑๒๐ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปในเขตประกอบกิจการแร่หรือเขตประกอบการธุรกิจแร่เพื่อตรวจการประกอบกิจการแร่หรือการประกอบธุรกิจแร่ได้ตลอดเวลา ให้ผู้ครอบครองเขตดังกล่าวอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ประกอบกิจการแร่ หรือผู้ประกอบธุรกิจแร่ให้จัดการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการประกอบกิจการแร่หรือการประกอบธุรกิจแร่ได้

มาตรา ๑๒๑ ในกรณีที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เห็นว่าผู้ถือประทานบัตรรายใดมิได้ทำเหมืองตามแผนฟื้นฟูพื้นที่ตามเงื่อนไขในการออกประทานบัตร ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจสั่งการให้ผู้ถือประทานบัตรรายนั้นกระทำการให้เป็นไปตามแผนฟื้นฟูพื้นที่นั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งในวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจเข้าไปกระทำการแทนหรืออาจมอบหมายบุคคลหนึ่งบุคคลใดให้กระทำการแทนเพื่อให้เป็นไปตามแผนฟื้นฟูพื้นที่นั้น โดยเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้ถือประทานบัตร และให้ผู้ถือประทานบัตรต้องจ่ายเบี้ยปรับอีกหนึ่งเท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าว

มาตรา ๑๒๒ ผู้ประกอบกิจการแร่หรือผู้ประกอบการเริ่มมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ตามมาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๒๑ หรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๐ ต่อรัฐมนตรีโดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งตามแต่กรณี

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๒๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดบรรดาแร่ที่มีไว้ในเครื่องจักรทำความผิด และเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และเมื่อได้มีการฟ้องคดี ให้นำความในมาตรา ๑๓๗ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับ

ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับทรัพย์สินคืนภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันทราบหรือถือว่าได้ทราบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้ เว้นแต่อธิบดีจะใช้อำนาจประกาศหาตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองตามมาตรา ๑๒๖

มาตรา ๑๒๔ ในกรณีทรัพย์สินถูกยึดไว้ตามมาตรา ๑๒๓ วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติรัฐมนตรีคืนทรัพย์สินหรือเงินแล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๑๒๓ วรรคหนึ่งได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ทรัพย์สินนั้นถูกยึด หรือ
- (๒) เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินนั้นมาจากผู้เป็นเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา

มาตรา ๑๒๕ ถ้าทรัพย์สินและของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๑๒๓ หรือมาตรา ๑๒๖ จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเกินค่าของทรัพย์สิน อธิบดีอาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินหรือของกลางก่อนครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๒๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๒๖ วรรคสอง แล้วแต่กรณี เมื่อได้เงินเป็นสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินหรือของกลางนั้น หรือ

(๒) ถ้าการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ไปใช้ประโยชน์จะเป็นการบรรเทาความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาก็นำทรัพย์สิน หรือของกลางนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ก่อนที่จะสั่งดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่มีการจำหน่ายในท้องถิ่นอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทราบ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปเก็บรักษาด้วยตนเองได้ภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันแรกที่ประกาศในหนังสือพิมพ์ และถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญาไว้กับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ว่าจะเก็บรักษาทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ รวมทั้งจัดหาประกันหรือหลักประกันให้แก่ทางราชการตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้อธิบดีมอบทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เก็บรักษาไว้ แต่ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองนำทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ไม่ว่าด้วยประการใดๆ

ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองมาขอรับทรัพย์สินหรือของกลางไปเก็บรักษาหรือปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครอง แต่บุคคลดังกล่าวไม่ยอมทำสัญญาตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้อธิบดีสั่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ หรือในกรณีที่มีการทำสัญญาแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองปฏิบัติผิดสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้อธิบดีเรียกทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวคืนจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง และมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการบังคับตามสัญญาประกันและดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และในกรณีเช่นนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะฟ้องเรียกค่าเสียหายหรือค่าตอบแทนใดๆ จากทางราชการอันเนื่องมาจากการดำเนินการหรือการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไปใช้ประโยชน์ของทางราชการดังกล่าวมิได้

มาตรา ๑๒๖ ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดโดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยึดส่งมอบของกลางให้แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีกำหนดเพื่อเก็บรักษาไว้ และให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อให้บุคคลดังกล่าวไปแสดงหลักฐานเพื่อขอรับของกลางคืน

การประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ที่มีการยึดของกลางนั้น และให้ประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่มีจำหน่ายในท้องถิ่นอย่าง

น้อยสองวันติดต่อกัน เจ้าของหรือผู้ครอบครองมีสิทธิที่จะไปแสดงตัวต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีระบุไว้ในประกาศ เพื่อขอรับของกลางคืนภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันแรกที่มีประกาศในหนังสือพิมพ์

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อขอรับของกลางคืนภายใน กำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ของกลางนั้นตกเป็นของแผ่นดิน แต่ถ้ามีบุคคลใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือ ผู้ครอบครองและขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลา ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายดำเนินการ ตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ที่แสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่ พนักงานอัยการได้พิจารณาแล้วและมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือเป็นบุคคลที่ปรากฏหลักฐานในขณะ สอบสวนแล้วว่ามิใช่เป็นผู้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดหรือมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้อธิบดี มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลเพื่อขอรับของกลางคืนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากอธิบดี หากมิได้ใช้สิทธิฟ้องร้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าบุคคลนั้นมีมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๑๒๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

หมวด ๑๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานตามที่คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งตามมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษ ดังต่อไปนี้

(๑) ฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๘) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสน บาท

(๒) ฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๖) หรือ (๙) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๗) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๘๗ หรือขัดขวางหรือไม่ อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือ

เจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดจัดทำผลการตรวจสอบตามมาตรา ๑๙ หรือจัดทำรายงานการรังวัดตามมาตรา ๔๘ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๗๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่หยุดการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งภายหลังเมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้มีคำสั่งห้ามเป็นหนังสือ ต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะหยุดการกระทำดังกล่าว

มาตรา ๑๓๓ ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจรายได้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรสำรวจแร่ตามมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับเกินสองหมื่นบาท

ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่รายได้ไม่หยุดการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งภายหลังเมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้มีคำสั่งห้ามเป็นหนังสือ ต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะหยุดการกระทำดังกล่าว

มาตรา ๑๓๔ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษรายได้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ตามมาตรา ๒๔ หรือตามมาตรา ๓๑ แล้วแต่กรณี หรือไม่ลงมือสำรวจแร่หรือไม่รายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจตามมาตรา ๒๘ หรือตามมาตรา ๓๒ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษปรับเกินห้าหมื่นบาท

ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษรายได้ไม่หยุดการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งภายหลังเมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้มีคำสั่งห้ามเป็นหนังสือ ต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะหยุดการกระทำดังกล่าว

มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดทำเหมืองโดยไม่ได้รับประทานบัตรตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษดังต่อไปนี้

(๑) ทำเหมืองประเภทที่ ๑ โดยไม่ได้รับประทานบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ทำเหมืองประเภทที่ ๒ โดยไม่ได้รับประทานบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ทำเหมืองประเภทที่ ๓ หรือทำเหมืองใต้ดิน โดยไม่ได้รับประทานบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินเก้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อยหรือร่อนแร่โดยไม่แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๗๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่หยุดการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งภายหลังเมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้มีคำสั่งห้ามเป็นหนังสือ ต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะหยุดการกระทำดังกล่าว

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใด

(๑) ครอบครองแร่โดยไม่มีใบอนุญาตในเมืองกฎหมายกำหนดให้ต้องมีใบอนุญาต

(๒) ครอบครองแร่เกินปริมาณที่กฎหมายกำหนด

(๓) ครอบครองแร่ที่ผู้ครอบครองไม่สามารถพิสูจน์การได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๔) ครอบครองแร่ในปริมาณที่ไม่ตรงกับเอกสารหรือบัญชีที่ต้องแสดงต่อทางราชการ

โดยไม่สามารถแสดงเหตุผลอันสมควรถึงสาเหตุดังกล่าว

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ตามราคาในการกำหนดอัตราค่าภาคหลวงแร่ดังนี้

(๑) กรณีตามวรรคหนึ่ง (๑) ค่าปรับให้คิดจากมูลค่าแร่ทั้งหมดที่ครอบครองโดยไม่มีใบอนุญาต

(๒) กรณีตามวรรคหนึ่ง (๒) ค่าปรับให้คิดจากมูลค่าแร่ที่ครอบครองเกินปริมาณที่กฎหมายกำหนด

(๓) กรณีตามวรรคหนึ่ง (๓) ค่าปรับให้คิดจากมูลค่าแร่ที่ไม่สามารถพิสูจน์การได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๔) กรณีตามวรรคหนึ่ง (๔) ค่าปรับให้คิดจากมูลค่าแร่ที่เกินหรือขาดหายจากเอกสารหรือบัญชี

หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๘๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๔๐ ผู้ใดไม่หยุดการประกอบการภายหลังเมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้มีคำสั่งเป็นหนังสือให้หยุดการประกอบการตามมาตรา ๑๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน

สามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องจ่ายค่าปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะหยุดการประกอบการดังกล่าว

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่จัดการป้องกันอันตรายตามมาตรา ๑๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๒ บรรดาแร่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เนื่องในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๓๐ ถึงมาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๔๑ ให้รับเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพนักงานอัยการได้ร้องขอต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมประจำปีห้องที่ที่ยึดหรืออายัดของกลางนั้น และให้ประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่มีจำหน่ายในท้องถิ่นอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ทั้งนี้ ไม่ว่าคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม

หากอธิบดีเห็นว่าราคาของกลางไม่คุ้มกับการประกาศในหนังสือพิมพ์ตามวรรคสอง จะงดการประกาศในหนังสือพิมพ์ก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือมีเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้น หรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่า ตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันตามวรรคสอง หรือนับแต่วันปิดประกาศกรณีมิได้ประกาศในหนังสือพิมพ์ตามวรรคสาม และในกรณีนี้มิให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๓ ในกรณีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินสินบนแก่ผู้นำจับและเงินรางวัลแก่ผู้จับตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในอัตรารวมกันไม่เกินร้อยละห้าสิบห้าของจำนวนเงินค่าขายของกลางหรือเงินค่าปรับแล้วแต่กรณี ในการกำหนดอัตราเงินสินบนหรือเงินรางวัล รัฐมนตรีจะกำหนดให้จ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลสำหรับกรณีที่ปรากฏตัวผู้ต้องหา และหรือมีผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ได้รับโทษทางอาญา มากกว่าการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ต้องหา และหรือไม่มีผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

เงินสินบนนำจับและเงินรางวัลตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีจ่ายจากเงินขายของกลางที่ศาลสั่งริบหรือจ่ายจากเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาลในกรณีที่ศาลมิได้สั่งริบของกลาง หรือของกลางไม่อาจจำหน่ายได้ หรือจ่ายจากเงินค่าปรับที่มีการเปรียบเทียบ หรือจากเงินขายของกลางที่ผู้ต้องหาขอให้ในกรณีที่คดีเป็นอันระงับโดยการเปรียบเทียบปรับหรือจ่ายจากเงินขายของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๒๖ และในกรณีที่คดีเป็นอันระงับโดยเปรียบเทียบปรับ อธิบดีอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเปรียบเทียบเป็นผู้สั่งจ่าย โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ก็ได้

มาตรา ๑๔๔ ในกรณีที่ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลอื่นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ กรรมการ ผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการกระทำอันเป็นความผิดนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าบุคคลซึ่งความเป็นอยู่ถูกกระทบกระเทือนเนื่องจากการกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๖ ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับในท้องที่ต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับแต่ละคณะจำนวนสามคน และจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายอย่างน้อยหนึ่งคนในแต่ละคณะ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๔๗ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้องร้องหรือได้รับโทษจึงจำคุก และเมื่อผู้ต้องหาได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดตามความในวรรคหนึ่ง และผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้แก่คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ

หมวด ๑๗

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๔๘ ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ได้ออกตามกฎหมายแล้วและพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแล้ว และใช้บังคับ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๔๙ บรรดาคำขอทุกประเภทที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ ถือเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕๐ บรรดาอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต ที่ได้ออกให้ตาม กฎหมายที่ถูกยกเลิกตามมาตรา ๓ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตออกตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะสิ้นอายุ

บรรดาข้อผูกพันตามสัญญาสัมปทานซึ่งมีอยู่กับรัฐบาลไทยโดยกระทรวงอุตสาหกรรม และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับ ต่อไปตามข้อผูกพันแห่งสัญญาสัมปทานนั้น ๆ ทั้งนี้ จนกว่าผลการใช้บังคับตามสัญญาสัมปทานจะ สิ้นสุดลง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
๑	ค่าธรรมเนียมออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาต	
	(๑) ค่าอาชญาบัตรสำรวจแร่	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าอาชญาบัตรพิเศษ	ฉบับละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าประทานบัตร	
	ก. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	ฉบับละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	ฉบับละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	ฉบับละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน	ฉบับละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าใบอนุญาต	
	ก. ใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
	ค. ใบอนุญาตอื่นๆ ตามพระราชบัญญัตินี้	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
๒	ค่าธรรมเนียมรังวัด	
	(๑) ค่าเขียนหรือจำลองแผนที่	ฉบับละ ๑๐๐ บาท
	(๒) ค่ารังวัดตามจำนวนเนื้อที่ทุก ๑ ไร่หรือเศษของ ๑ ไร่ ไร่ละ	๕๐ บาท
	(๓) ค่าหลักเขตเหมืองแร่	หลักละ ๒๕๐ บาท
	(๔) ค่าไต่สวน	เรื่องละ ๕๐๐ บาท
๓	ค่าธรรมเนียมต่ออายุ โอนสิทธิ การสำรวจ การทำเหมือง และใบอนุญาต	
	(๑) ค่าต่ออายุอาชญาบัตรสำรวจแร่	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าต่ออายุประทานบัตร	
	ก. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	ฉบับละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	ฉบับละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	ฉบับละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน	ฉบับละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าต่ออายุใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ ๒๐,๐๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าต่อใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท

	(๕) ค่าโอนประทานบัตร ก. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ฉบับละ ข. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ ฉบับละ ค. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ฉบับละ ง. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท ๕๐,๐๐๐ บาท ๑๐๐,๐๐๐ บาท ๑๐๐,๐๐๐ บาท
	(๖) ค่าตอบแทนการโอนสิทธิตามประทานบัตร	ร้อยละ ๕
	(๗) ค่าโอนใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าโอนใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
	(๙) ค่าโอนใบอนุญาตอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
๔	ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด	
	(๑) ค่าคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร	ฉบับละ ๑๐ บาท
	(๒) ค่ารับรองสำเนาเอกสาร ฉบับละ	๕๐ บาท
	(๓) ค่าหยุดการทำเหมืองทุก ๑ ไร่ หรือเศษของ ๑ ไร่ ปีละ	๕๐๐ บาท
	(๔) ค่านำมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ ลูกบาศก์เมตรละ	๒๐ บาท
	(๕) ค่าใบแทนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต ฉบับละ	๕๐๐ บาท
	(๖) ค่าเพิ่มหรือลดเขตแต่งแร่	ฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท
	(๗) ค่าเพิ่มหรือลดเขตโลหกรรม	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
๕	ค่าตรวจสอบ ทดลอง หรือวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างหนึ่ง ๆ แร่หรือธาตุหรือรายการละ	๑๐,๐๐๐ บาท